

Агресія дітей.

Причини і запобігання.

СЛОВНИК

“Агресія” (*aggression*)-

з латинської буквально

означає “приступ”,

“наступати”.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Агресія

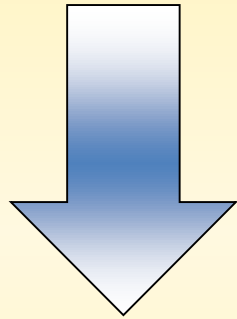
це поведінка, що суперечить нормам і правилам існування людей в суспільстві, що приносить фізичний або моральний збиток людям або викликає у них психологічний дискомфорт.

ВИДИ АГРЕСІЇ:

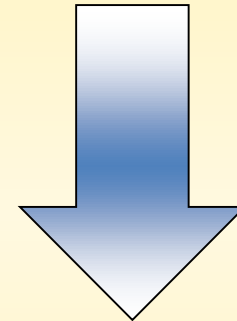
(за цілеспрямованістю)

Інструментальна

Для досягнення
певної мети

Реактивна

Завдати людині біль,
емоційний стан гніву,
ворожості

«Агресія» та «агресивність»

Агресія – індивідуальна чи колективна форма поведінки, яка направлена на заподіяння фізичної чи психічної шкоди іншій людині чи групі.

Агресивність визначають ситуативну чи особистісну схильність до руйнуючої поведінки.

Підходи до вивчення агресії:

1. Перший - агресивність трактується як уроджена, інстинктивна властивість людини.
2. Другий - агресія вивчається як поведінкова реакція на фрустрацію.
3. Третій - розглядають агресивність як характеристику поведінки, що формується в результаті навчіння

Критерії виявлення агресивності людини

1. Сварка з оточуючими
2. Втрата контролю над собою
3. Звинувачення інших у своїх о невдачах
4. Образа, заздрість, бажання помсти
5. Гнів та відмова у допомозі, у діяльності
6. Навмисне дратування людей, репліки з підтекстом
7. Відмова підчинятися правилам
8. Імпульсивне реагування на різні дії оточуючих (дітей і дорослих)

Розрізняють види агресії за формою прояву

- **Вербальна агресія –**

людина вербально, словами виражає своє агресивне відношення до іншої людини, вживає словесні образи

Розрізняють види агресії за формою прояву

- **Фізична агресія –**

людина схильна фізично виражати агресію по відношенню до іншої людини і може застосувати грубу фізичну силу.

Розрізняють види агресії за формою прояву

- **Предметна агресія-**

людина зриває свою агресію на
навколишніх предметах

Розрізняють види агресії за формою прояву

- Емоційна агресія-

у людини при спілкуванні з іншою людиною виникає емоційне відчуження, почуття підозрливості, ворожості неприязні, недоброзичливості по відношенню до нього.

www.computereducation101.com (Free) Computer Education 101 Website

Розрізняють види агресії за формою прояву

- **Самоагресія-**

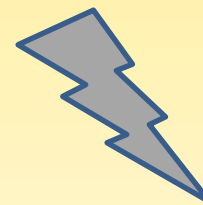
людина не перебуває сама з собою в мирі,злагоді. У нього відсутні або ослаблені механізми захисту "я", він виявляється беззахисним по відношенню до агресивного середовища.

Усі форми агресивності мають одну спільну рису: вони викликані спробами контролювати ситуацію, впливати на неї з метою вдосконалення або себе, або свого оточення, включаючи близьких людей.

Причини закріплення агресивного стану у поведінці

- Особистісна прихильність, до моделі поведінки, приклад значимих дорослих.
- Несформованість засобів захисту від тиску.
- Наявність психотравмуючої ситуації.
- Надія на зняття психологічного напруження.
- Прагнення проявити свою самостійність, виділитися як лідер.

Психологічні особливості, що провокують агресивну поведінку дітей:

- 1) Недостатній розвиток інтелекту та комунікативних навичок;
- 2) знижений рівень саморегуляції;
- 3) нерозвиненість ігрової діяльності;
- 4) занижену самооцінку;
- 5) порушення у стосунках з однолітками.

Як виявити агресивну дитину:

- Втрачає контроль над собою;
- Сперечається, лається з дорослими;
- Відмовляється виконувати правила;
- Умисно дратує людей;
- Винуватить інших у власних помилках;
- Сердиться і відмовляється виконувати прохання;
- Буває заздрісною, мстивою;
- Чутливо й швидко реагує на різні дії оточуючих (дітей і дорослих), які нерідко дратують її.

Загальна стратегія ставлення до дитини оточення:

1. За можливості запобігати агресивним проявам дитини: перехопити занесену для удару руку, покликати дитину.
2. Пояснити дитині неприйнятність агресивної поведінки, фізичної чи вербальної, у ставленні до неживих предметів, а тим більше до людей.
3. Встановити чітку заборону на агресивну поведінку, систематично нагадувати про неї.
4. Запропонувати дитині альтернативні способи взаємодії з оточуючими на основі розвитку у неї емпатії, співпереживання.

Рекомендації щодо попередження прояву агресії у дітей шкільного віку

Психологу та соц.педагогу:

- Розвиток уміння виражати свої емоції в соціально прийнятій формі;
- Розвиток уміння розуміти стан іншої дитини;
- Навчання ауторелаксації та способам зняття напруження;
- Розвиток навичок спілкування;
- Формування позитивного самосприйняття на основі особистісних досягнень.

Рекомендації щодо попередження прояву агресії у дітей шкільного віку

Поради класним керівникам:

- Уважно вислухайте дитину, прагніть до того, щоб підліток зрозумів, що він вам не байдужий і ви готові зрозуміти і прийняти його. Не перебивайте і показуйте свого страху. Відносьтесь до нього серйозно, з повагою.
- Запропонуйте свою підтримку і допомогу. Постарайтесь переконати, що даний стан (проблема) тимчасові і швидко пройдуть. Проявіть співчуття і покажіть, що ви поділяєте і розумієте його почуття.
- Зацікавтесь, що саме турбує підлітка.
- Впевнено спілкуйтесь з підлітком. Саме це допоможе йому повірити у власні сили. Головне правило в роботі з дітьми – не нашкодь!
- Використовуйте слова, речення, які будуть сприяти встановленню контактів: розумію, звичайно, відчуваю, хочу допомогти.
- В розмові з підлітком дайте зрозуміти йому, що він необхідний і іншим і унікальний як особистість. Кожна людина незалежно від віку, хоче мати позитивну оцінку своєї діяльності.
- Недооцінка гірша ніж переоцінка, надихайте підлітка на високу самооцінку. Вмійте слухати, довіряйте і викликати довіру в нього.

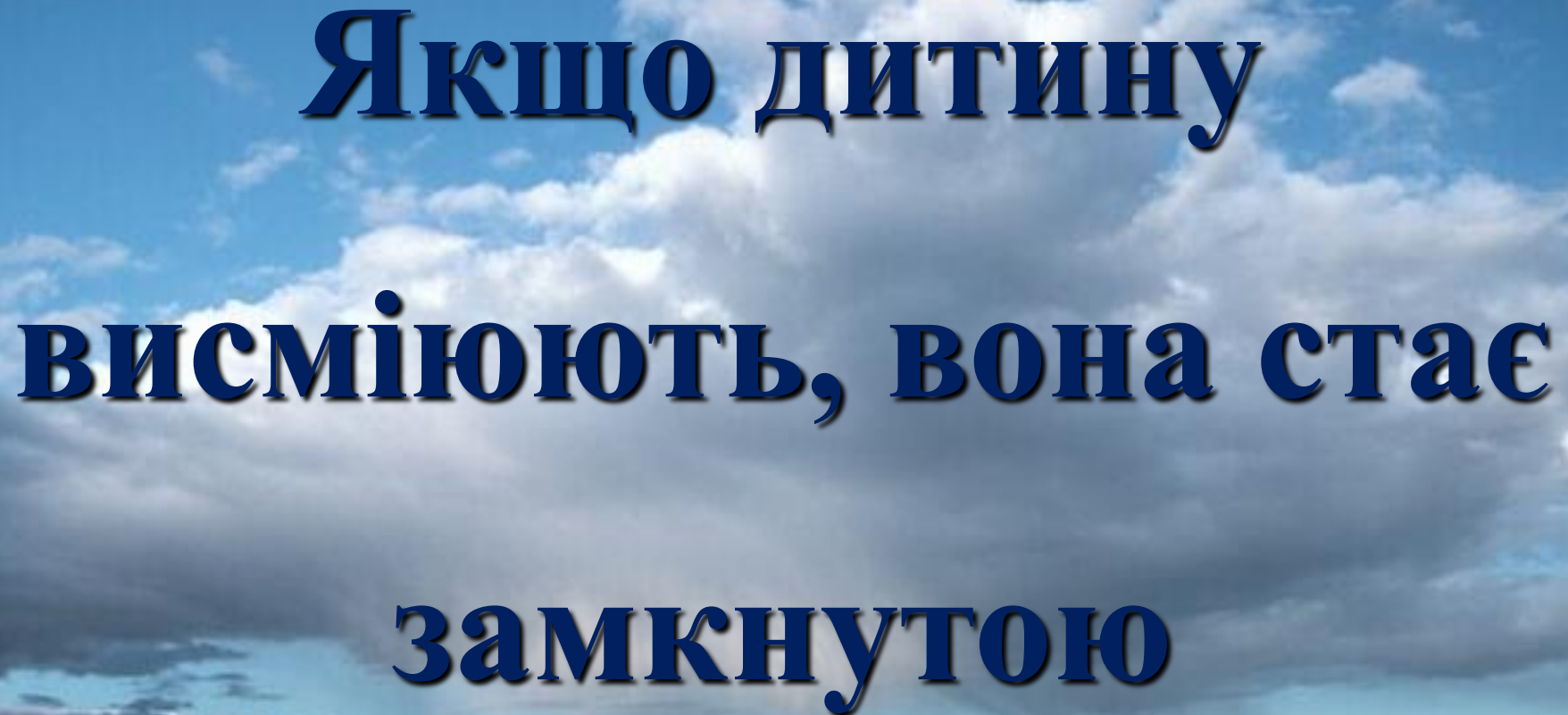

Якщо дитину
постійно критикують,
вона вчиться
ненавидіти

A scenic photograph of a waterfall cascading down a rocky cliff in a lush green forest. The water flows over several tiers of dark, wet rocks, creating a misty spray at the bottom. The surrounding trees are dense and vibrant green, with some sunlight filtering through the canopy. The overall atmosphere is serene and natural.

**Якщо дитина живе у
ворожнечі, вона
вчиться агресивності**

**Якщо дитину
висміюють, вона стає
замкнутою**

A scenic landscape featuring a calm lake in the foreground, reflecting the surrounding environment. In the middle ground, there is a grassy field and a line of trees. The background is dominated by majestic, snow-capped mountains under a clear blue sky. The scene is framed by dark, silhouetted pine trees in the foreground, creating a sense of depth and tranquility.

Якщо дитина росте

докорих, вона

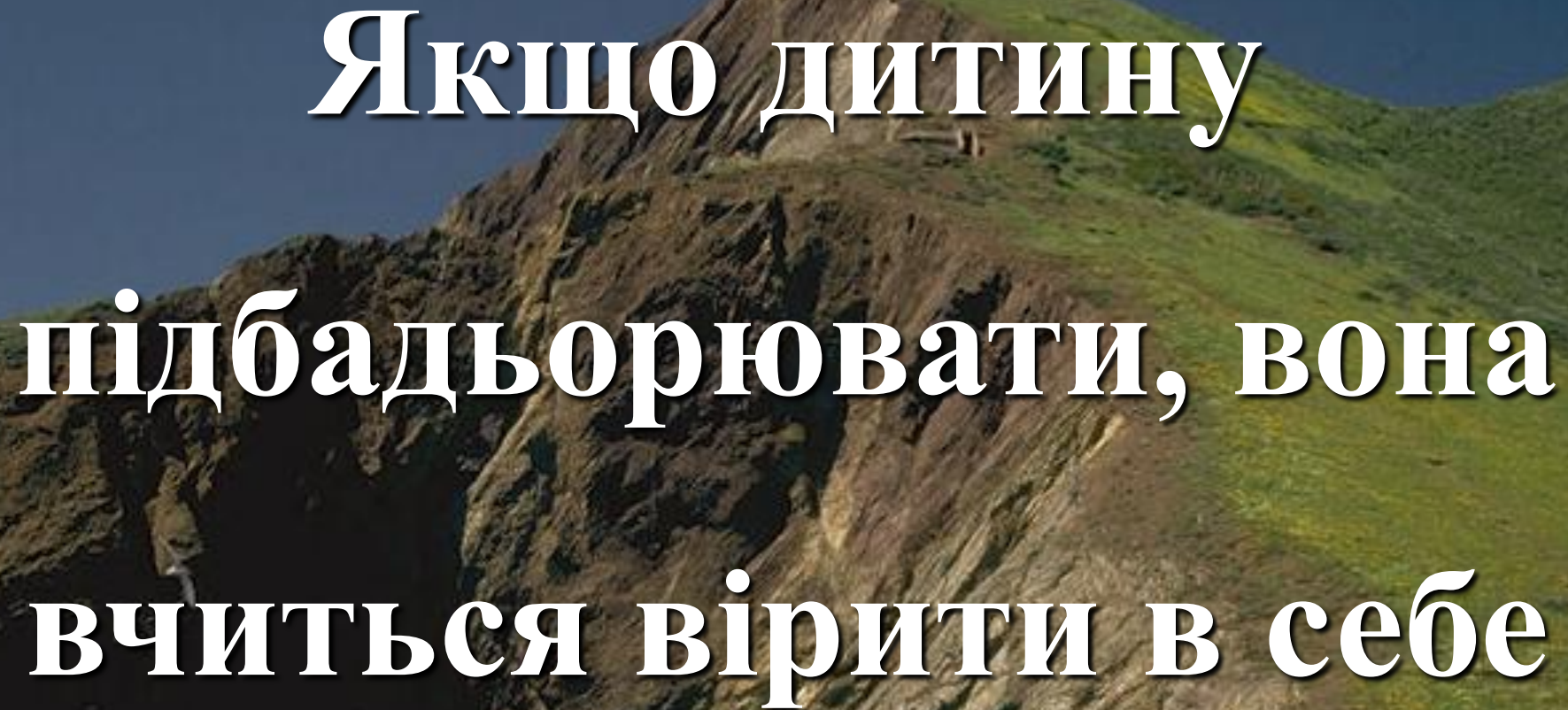
вчиться жити з

почуттям провінції

A tropical landscape at sunset. The sky is a mix of orange, yellow, and blue. Palm trees are silhouetted against the bright sky. In the foreground, a calm river reflects the sky and the surrounding greenery. The text is overlaid in a white, serif font with a drop shadow.

**Якщо дитина росте в
терпимості, вона
вчиться розуміти інших**

**Якщо дитину
підбадьорювати, вона
вчиться вірити в себе**

The background of the image is a misty forest of tall evergreen trees, likely spruce or fir, during a golden hour. The sky is a warm, hazy yellow-orange, suggesting a sunrise or sunset. The trees are silhouetted against the light, creating a serene and atmospheric scene.

**Якщо дитину хвалять,
вона вчиться бути
вдячною**

Якщо дитина росте у
відвертості, вона вчитьс
бути справедливою

**Якщо дитина живе в
безпеці, вона вчиться
вірити в людей**

